

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtvte Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiæ Moralis præcipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De vacatione contingente ob promotionem ad Episcopatum, Abbatiam,
seu Prælaturam Ecclesiæ Collegiatæ. punct. 5

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

referuntur. Ergo illa vita durante non cibi vacat primum beneficium, ac proinde neque illud dimittere tenetur, sed utrumque habere poterit. Secundum limmat Garcia n. 137. & bene ne procedat ubi solutio differatur post mortem. Nam dilata solutio non impedit, quin tui sint fructus, tibique debitis, tibi aut tuis hæc etibus aliquando applicandi.

24 Sed quid si solum de facto, & non de iure secundum beneficium obtinas, eo quod ob aliquod impedimentum collatio, & possessio nulla sit, vacare primum beneficium? Aliqui videbunt hoc vacare. Quia non praestat impedimentum, quod de iure non fortius effectum. Sed omnino dicendum est, si scienter secundi possessionem accipias, vacare ipso iure primum in peccatum delicti commissi, ne ob iniuriam possessionem melioris conditionis sis, quam ob iustam, ut expresse deciditur cap. eum qui de proband. in 6. Requiritur autem, quod de facto possessionem secundi beneficij accipias, quia illa potest ob intrusionem imponitur, ac proinde non sufficiat possessionem accipere possis, cum optime facias, si ab illa abstineas. Garcia 11. part. de benef. c. 5. à numero 173. cum gloss. in elem. si plures, de proband.

25 Ex dictis colligere potes, quando ob obtentionem secundi beneficij impediari resigne in favorem beneficium prius obtinentem? Respondeo ut impeditum esse, quoties prius obtentum vacat ipso iure. Nam illo casu tuum non est, licet ante fuerit. Hinc sit si tibi habenti dignitatem personatum, officium, aliud beneficium curatum, aliud simile conferatur, illiusque possessionem pacifice accipias, non posse prius habendum in favorem alterius dimittere. At antequam illius possessionem accipias, & in illa accipienda morosus judiceris, bene poteris prius habitum resigne, ut confirmata praxis sati recipias, & enim patrochus ad nouam parochiam promouetur, & canonicus ad novum canonicatum, & antequam secundi possessionem accipiant, primum in favorem resigneantur.

26 Sexta difficultas est, quis dispensate possit, ut plura beneficia alias incompatibiliter obtinendas? Certeum est Pontificem posse iuxta causam intercedente, cum omnium beneficiorum administratore illi subdatur. At si absque legitima causa plura alii cui beneficia conferat, probabiliter certe nullam esse concessionem, utpote aduersum iuri naturali, & diuino: ius enim naturale, & diuini præscribit, ne plura stipendia vnum officium solent concedantur, neve Ecclesia debitis ministris destituatur, neve in vnum omnia coaceruerintur. Azor. 1. p. lib. 6. c.

27 Solum est dubium, conatur Pontifex in hac pluralitate beneficiorum dispensare, eo solum quod denuo concedit tibi beneficium concius aliorum que obtinetur? Et quidem si illorum qualitatem, & quantitatem cognoscant, claram est censum esse dispensare, ut quia sapientia ignorat beneficia que habet sufficiere ad tui congruum sustentationem, tametsi qualitem illorum manifestes, si de facto ea sufficiunt, & tu non declaras, non confessor Pontifex dispensare, ut expresse decidi videtur cap. non potest. §. fin. de proband. lib. 6. lib. 1. Cum vero tibi (non obstante quod aliud beneficium obtinetur noscatis) à sedi prædicta de aliquo beneficio prouideri contingit, per hoc tecum, ut primum beneficium cum secundo retinete vacas non intelligitur dispensare: hoc enim solum præstatio operatur expressio, quod facta tibi gratia nequeat subrepitia nuncupari, & ita tradit Nauar. de orati. misell. 61. n. 1. Gonzal. alii relatis. gloss. 1. n. 27. Errato est, quia Pontifex confers denuo beneficium habenti aliud cum facultate illud retinendi, præsumit nullum ex illis sufficere ad honestam sustentationem.

28 Præter Pontificem nullus aliud iure ipso habet potestatem dispensandi in pluralitate dignitatum, personatum, officiorum, seu beneficiorum curam animarum habentium. Quia lege Pontifica haec pluralitas interdicta est. cap. de multa, de proband. extrahit, exercitabilit, eodem tit. & nullum habetur Legatus, seu Episcopo hanc potestatem concessa esse: Gloria in suprad. c. & in cap. non potest. de proband. l. 6. Mandos. de signatur. grat. tit. de dispensat. ad plur. vers. aut loquimur. Gate alios referens, 11. p. de benef. c. 5. num. 337. Azor. 1. p. lib. 6. cap. 12. q. 6. Item neque Episcopus, neque Legatus à latere potest dispensare in pluralitate beneficiorum simplicium sub eodem recto, quia iure communis sunt incompatibiliter ex dispensatione litteris de concessione proband. & Pontifex nemini remittit dispensationem: sic Azor. dicta q. 6. Garc. 11. p. 370. Aug. Barbosa allegat. 62. n. 12. vbi alios referit, quantum si beneficium simplicia sint, & personalem residentiam non requirant, nec sint sufficientia teneat prax. episcop. 1. p. verbo beneficium. §. 7. conel. 6. Perez de Lara de capell. 1. 2. c. 7. n. 13. Posse Episcopum dispensare, sed abesse fundamento. Deinde non potest Episcopus, neque Legatus à latere dispensare in pluralitate beneficiorum personalem residentiam requiriunt. Quia Concilium less. 24. cap. 17. de reformatis, expresse concedit habenti beneficium insufficientem, aliud simplex confiri, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat. Ergo in his quae personalem residentiam requirunt, non cadit Episcopalis dispensatio. Garcia 11. p. c. 5. n. 371. Ob candom rationem nequit Episcopus, nec Legatus dispensare in pluralitate beneficiorum sufficientem, tametsi personalem re-

sidentiam non requirat utrumque: quia supradictum Trident. decretum statuit vnum tantum beneficium Ecclesiasticum sufficiens singulis confert. Azor. 1. p. lib. 6. cap. 12. q. 6. Lessius lib. 1. cap. 24. n. 146. Garcia 11. p. de benef. c. 5. n. 372. Quocirca Episcopus, & legatus solum tibi concedere possunt duo beneficia difformia sub eodem recto, cum vnum congrue sustentatio non sufficit. Item duo beneficia simplicia in insufficientia in diversis Ecclesiis, si utrumque residentiam incompatibiliter non requirat. Garcia 11. p. 376. Azor. supra. 6.

S. V.

De vacatione contingente ob promotionem ad Episcopatum, Abbatiam, seu Praelaturam Ecclesie collegiate

1. Promotione ad Episcopatum omnia beneficia vacant. Et quod promovis intelligatur.
2. Vacante ante possessionem adeptam, quoad effectum ne renunciari possint.
3. Si ex una Ecclesia ad aliam transferaris, vacat prior eo ijs. quo translationi consenseris.
4. Debet translatio esse fructuosa.
5. Obtentione cuiuslibet beneficij incompatibilis vacat Episcopatus, tamen est contrarium alij sententiae.
6. Episcopus incapax est cuiuslibet beneficij obtinendi salvo dispensatione, ut virtus defendimus.
7. Item vacant beneficia ob promotionem ad abbiam, seu prælaturam

1. D E hac vacatione dixi hoc tract. disq. 3. pun. 17. Certum namque est promotione ad Episcopatum omnia beneficia vacare ex tex. in cap. cum in cursus. §. vero, de electione, Trident. less. 7. c. 9. & less. 23. cap. 2. de reformis. Quod Doctores extendunt ad p[ro]missiones. Anatal. Germon. de induit. Card. 5. §. vero n. 10. & 39. Flamin. lib. 3. q. 1. n. 8. & 78. Garc. 1. p. cap. 5. n. 110. Barbosa 3. p. de potest. episcop. alleg. 57. num. 73. Nomine promotionis intelligo electionem, illiusque confirmationem à Ramano Pontifice. Nam quoque electio confirmata si in ipsius Episcopatu non obtinetur: insuper debet spectato iure communis possessionem ad ipsici vel in illa adipsicenda morosus esse, ut beneficia habita vacare censeantur. Et idem est si post electionis confirmationem intra tres menses non conferentur, tamen possessionem non habeas, vacabunt beneficia ipso iure cap. am. in cursus. & ibi gloss. & Doctores. Dixi spectato iure communis: nam atento styllo curia & consuetudine recepta Pontifex confirmans eum electionem soledebet beneficia habita ab illo puncto vacare, & virtute huius decreti vacabunt, prædictaque poterunt, & de illis prout poterunt possidere accipere antequam tu possessionem tu Episcopatus habebis. Sed quod contingere potest, ut a possessione accipienda impeditur, & prout potest ad Episcopatum non habeat effectum, beneficia habita non plenè, & perfecte vacant, nec firmiter prouideri possint, sed solum sub conditione quod tua proutio effectum habeat, aut per te ipsius stet quominus illum habere possit, & illius iste docet Garcia 11. p. de benef. c. 5. à num. 6. Azor. lib. 7. c. 16. 4. Aug. Barb. alleg. 57. n. 62.

2. Vnum tamen est certum supradicta beneficia vacare ante possessionem adeptam quoad effectum ne illa renunciari possint, quia à punto proutio Pontificis reservatur, ex extra, ad regim. de proband. & tradit. Azor. & Barbosa. supra. Nauar. cap. decepit. de refut. polian. 1. o. foli. n. 34. Calcid. deit. 2. §. 3. confit. Garcia 11. p. 370. Adde ex reg. 25. Cancil. omnia beneficia promouendorum ad ecclesias cathedrales, seu alia Praelatura referuntur, ita ut nec resignari, neque permitti possint à punto electionis. Quod in Hispania nos servatum, cum electi ad Episcopatum sua beneficia relinquunt in favorem illorum, quos Rex optat, cum derogatione. Tamen supradicta regula Garc. d. 11. p. c. 6. n. 37.

3. Quod si ex una ecclesia ad aliam translatus sis, specto iure communis vacat prior, eo ipso quo translatione secundum Pontifice facta consenseris, tametsi secunda possessionem non accipies, & in apibus. §. in translat. 7. q. 1. c. quanto de trasf. Episcop. Sed hoc procedit litteris expeditis & capitulo offensis, ex tex. in extra. inunctis de electione inter communis. Nam aut illam expeditionem, & litteratum capitulo offensionem prima ecclesia non vacat, & secunda administrationem non habet. Gonzal. gloss. 1. n. 49. & §. 2. n. 48. Aug. Barb. alleg. 17. n. 21. 1. n. 9. & 89. Garcia 11. p. de benef. c. 6. n. 24. Aug. Barb. alleg. 57. n. 74. Azor. 1. 7. 16. 9. 12.

4. Aduerte hanc translationem debere esse fructuare: nam si episcopatus sit ex solo titulo, nullius beneficij præhabit vaccinationem inducit. Nauar. con. 14. de elect. n. 3. Flamin. lib. 3. q. 1. n. 9. & 89. Garcia 11. p. de benef. c. 6. n. 43. Fundamentum esse potest, quia nullibi cautum est ob obtencionem de-

gionatum canoniearum, aliorumque beneficiorum Episcopatum vacare. Nam licet in cap. de multis incomparabili redditu sint duæ dignitates, personatus, officia aliaque beneficia curata, non videtur sub his Episcopatus comprehensus cum non fuerit expressus. Item licet beneficia implica vacent obtentione Episcopatus ex dicto eum in cunctis de electione, non tamen inuenientur à iure statutum vacare Episcopatum obtentione beneficiorum simplicium. Deinde collatio præpositi, vel dignitatis nulla est facta Episcopo, cum non sit concessa. Sed quod nullum est, nullum praestare potest effectum. Ergo hæc beneficia non possunt Episcopatus inducere vacationem.

Ceterum mihi probabilius apparet Episcopatum vacare obtentione cuiuslibet beneficij. Motus: quia quilibet beneficium est incompatibile cum Episcopatu, ita ut retinere nullatenus possit ex dicto eum in cunctis. sed Trident. Concilium sess. 7, cap. 4 inducit ipso iure vacationem beneficiorum incompatibilium, ergo vacat Episcopatus obtentione cuiuslibet beneficij. Si autem beneficium si curatum, dignitas, officium seu personatus, iuxta tex. in cap. de multis efficacius procedit Episcopatus vacatio, eo quod Episcopatus potissimum dignitas sit. Neque obstat collatione beneficiorum factam Episcopo nullius est momenti, quominus Episcopatus vacationem inducat ex cap. eum qui de præbend. quia non debet esse melioris conditions studii quam prudens, si enim legitima obtentio beneficij incompatibilis inducit præsentes vacationem, tamen inducere eam debet illegitima, & iniusta.

6. Quid si inquiras: an Episcopus incapax sit recipendi beneficia simplicia, posito quod Episcopatus tenuis sit, & insufficiens? in Negat Lessius lib. 2, cap. 34, n. 39. eo quod nullum inveniatur cautum Episcopum inhabilem sive ad beneficia futura simplicia, tametsi præhabita amittat. Probabilius tamen est oppositum nempe Episcopum incapacem esse cuiusunque beneficii obsecendi, scilicet Pontificis dispensatione. Nam esto expresso iure inhabilit factus non sit, tacitè ramen factus est: dum beneficia cum Episcopatu incompatibilia sunt: hæc enim incompatibilias non tam resipicit primum Episcopatus ingens, quam illius perferantur, & durantem: sic Abbas in cap. Ecclesiæ vestra, n. 2, de electione & c. cum nostris de concessis præbendas, n. 47 & 15. Garcia aliis relatis, 11 p. de benef. cap. 6 num. 44.

7. Rursum vacans beneficia omnia ob promotionem ad abbatiam, eç Prälatum alienius Ecclesiæ regularis, seu collegiale, modo illi prelatura iurisdictionem habeat quasi Episcopalem; quia episcopatus dignitatem imitat, secus illa iurisdictione caret. Nam tunc, cum aliis dignitatibus æquanimiter procedit. Garcia ditta 11 p. de benef. cap. 7, n. 1. Et seqq. & regula Cancell. 25 de beneficis vacantibus ob promotionem ad Ecclesiæ, vel monasteria.

S. VI

De vacacione ob matrimonij contractum

- Matrimonium per verba de presenti inducit beneficiorum vacationem. Aliqui censent non inducere ipso iure.
- 2. Teneendum est oppositum.
- 3. Sponsalia de futuro hanc vacationem non inducunt.
- 4. Vacans non solum beneficia, sed iura ad beneficia, & pensiones.
- 5. Contrahens matrimonium nequit beneficia retinere, aut in favorem resignare.
- 6. Item nec semel amissa recuperare absque noua collatione, tandem matrimonium dissoluerit;
- 7. Neque Ordinarius dispensare potest.
- 8. Matrimonio nullo plures censent beneficia vacare.
- 9. Probabilius est oppositum.
- 10. Limitant aliqui, ut procedat, si matrimonium nullum scienter contractum est, secus si ignoranter. Sed non admittitur limitatio.
- 11. Si in minoribus Ordinibus constitutus, contrahens cum coniunctu sanguinea, vel affine, non vacans tibi beneficia, effovantur regenda.
- 12. Idem est dicendum in matrimonio nullo ex defectu consensus.
- 13. In matrimonio nullo ex defectu formæ.
- 14. Idem in matrimonio nullo ex impedimento sacri Ordinis.
- 15. Item cum propter defectum statim matrimonium est nullum

Matrimonij contractum per verba de presenti inducere beneficiorum obtentorum vacationem omnium est sententia, cum Glossa in cap. 1. Et 3. de clericis coniug. eo quod status incompatibilis cum beneficio. Nec defunt Doctores sententes hæc vacationem non induci ipso iure, sed iudicis sententian defiderat, sicut Alexander, Carrerius lib. 3, de sponsal. cap. 3. Man. Rodriguez sum cap. 22. 4. n. 1. & videtur tenere Glossam cap. coniugatus verbo ad sacros ordines do somers. coniugat. quatenus Fera de Castro Sum. Mor. Pars II

inquit sic contrahentes debere beneficis priuati: supponit ergo non esse ipso iure beneficis priuatos. Et probati potest. Quia nullus est texus, ex quo colligatur clare hæc vacatio. Nam in c. 1. de clericis coniugat. dicitur sic contrahentes distinctione Ecclesiastica compellendos esse ad relinquenda beneficia Ecclesiastica, & retinendas uxores & in cap. quod, a 16. 3. codem tit. debet beneficio priuati, & paulo inferius esse beneficis spoliandos, & in cap. diversis fallacis 5. codem tit. cauetur esse beneficis spoliandos. Neque appareat tex. hanc priuationem ipso iure inducens. Adde isto illam induceret, videtur subtiliter ligandum esse posita iudicis declaratione cum satis recepimus sic leges inducentes iuris questi priuationem non obligare in conscientia, quoque sententia declaratoria acceda. Denique est tex. in cap. si qui vero 3. disp. vbi i. inquit Gregor. si qui sunt clericis extra sacros ordinis constituti, qui se contineat non posse, fortis uxores debent, stipendia sua exercitus accipere. Ergo stipendiata, que ante accipiebat, non vacant matrimonio contracto, cum potius illa accipere permittantur. Idem repetitur in cap. quia tua 12. 9. 1.

2. Teneendum tamen est communis sententia, ipso iure sic contrahente priuatione esse abscque villa iudicis declaratione: sic post alios antiquiores tener Malcard. de probat. concl. 18. 2. n. 1. Et 2. Nauarr. cap. 15. n. 1. Thom. Sanch. libellus matr. disp. 4. n. 4. Gonzal. gloss. 15. n. 43. Lessius 1. 3. cap. 14. dub. 21. num. 1. Garcia 12. p. debent. cap. 8. num. 1. Ioann. Guicci. tract. de matr. q. 97. n. 2. August. Barbol. allegat. 57. n. 22. Farinac. fragment. 1. p. verbo clericis 21. 13. Azor. 1. p. iustit. moral. lib. 1. cap. 18. q. 8. Et 2. p. lib. 7. a. 16. q. 4. & alii plures. Fundamentum est, quia hæc priuatione beneficiorum non iudicatur ob delictum cum nullum est: sed inducitur ob statum incompatibilem assumptum quo cum beneficia non compatiuntur. Ergo necessaria non est iudicis declaratione. Item contrahens matrimonium ipso facto Ecclesiastum relinquit, & cam pro derelicta habet; vacant ergo ipso iure beneficia. Neque obstant in contrarium allegata. Nam vt bene explicat Glossa in cap. 1. de clericis coniugat. verbore inveniuntur. Sic contrahentes compelluntur quod factum, & possessionem, beneficia relinquere, eo quod iniusti sunt dereniores illorum ut clare constat ex cap. diversis eode tit. ibi detinere contendit: ex quo inferni non potest ius aliquod in illis habere: immo potius ex verbo spoliandos, quo virtut, constat omni iure priuatos esse. Text. vero in cap. si qui cap. quia tua. non vident: quia, vt dicit Glossa in c. 1. de clericis coniugat. sunt iam correcti. Deinde possunt intelligi cum Panormit. ibi de stipendiis temporalibus ob aliquod ministerium in Ecclesiæ exercitum, non de beneficis Ecclesiastis.

3. Dixi hanc vacationem beneficiorum induci matrimonio contracto per verba de presenti; vt hinc intelligeres contractum per verba de futuro non inducere vacationem quia non est matrimonium, sed via illud, ac proinde non constitutum statum incompatibilem. Malcard. n. 1. Et vlt. Thom. Sanc. n. 1. Nauarr. n. 120. Gutierrez. n. 1. Gatz. n. 19. Gonzalez n. 43. Lessius n. 114. Farinac. 4. p. prax. q. 168. n. 108. Non tamen est necessarium vt matrimonium sit consumatum, sufficit si de facto contractum est, quia iam est assumptum statutus incompatibilis: sic alii relat. Sanch. dicta disp. 4. n. 5. Nauarr. ea. 15. n. 110. Farinac. q. 138. n. 180. Azor. 1. p. lib. 7. cap. 16. q. 4. & alii.

4. Amplia primò, vt non solum beneficia, sed iura beneficia contracto matrimonio vacent. Quia matrimonium est statutus incompatibilis cum beneficio, & consequenter cum omnibus ad illud, Sanch. pluribus allegatis n. 7. vbi testatur neminem disparem invenisse Farinac. n. 102. Gatz. c. 8. numero 2.

Amplia secundò: pensionibus Ecclesiasticis, quæ eodem modo, ac beneficia vacant; quia loco beneficii succedunt, vt latius dixi disp. 1. huius tract. pun. 1. §. 6. vlt. & præter ibi relat. docent Tulus. lit. P. concl. 8. 17. n. 9. Et seqq. Farinac. fragm. verbo clericis 21. 13. Et 4. p. prax. q. 13. n. 103.

5. Ex supradicta priuatione inferius nullatenus posse contrahente matrimonium beneficia retinere, aut illorum fructus percipere, aut in favorem resignare, aut permutare. Quia omne ius in beneficio amittit. Sanchez pluribus relat. disp. 42. a. n. 7. & Gutierrez. q. 97. a. n. 5.

6. Secundo in foro beneficia sic amissa recuperare non posse,

est matrimonium ingens religionis coniugis, antequam cognita sit, vel defecul illius dissoluerat. Quia ius beneficiorum fæmel extinctum non requiriunt sine noua collatione. argum. clement. gratia de rescript. Et c. quam periculum 7. q. 1. Et c. quæ uis de conseruac. disp. 4. & pluribus firmat Sanch. dicta disp. 42. n. Garcia 11. p. de benef. cap. 8. n. 1. Gut. q. 97. de marri. n. 3. Ang. Barbara allegat. 57. n. 104. Quamvis Lessius lib. 2. cap. 34. n. 111. in contrarium inclinet.

7. Tertio infero ordinarium dispensare non posse, vt contra hem matrimonium etiam cum virgine beneficia habita retineat. Quia iure communis laicus effectus est in quo alius à Pontifice dispensare non potest; sic ex communis omnia consensu. Azor. 2. p. lib. 7. cap. 16. q. 7.

8. Controvenerit ergo inter Doctores in eo sita est an non solum matrimonio legitimo, sed nullo & invalido beneficia &

B. E. Iuris